

GEMEENTEBELEIDSMONITOR

gemeente Houten

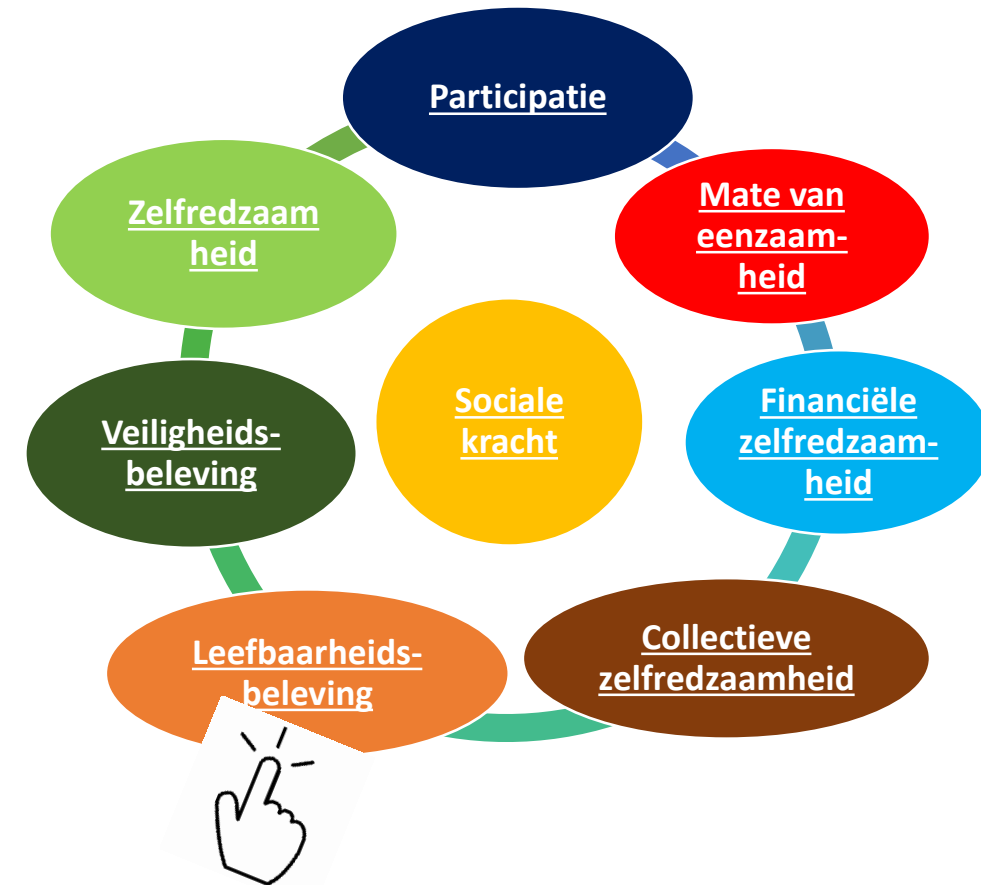
Samenvatting

MONITOR SOCIALE KRACHT 2016

Sociale kracht, leefbaarheid,
veiligheid en voorzieningen

De Monitor Sociale Kracht: 7 pijlers

De Monitor Sociale Kracht gaat uit van de beredeneerde veronderstelling dat de sociale kracht van het collectief van burgers wordt bepaald door 7 componenten (pijlers) die betrekking hebben op enerzijds de omgeving waarin men leeft (beleving van leefbaarheid en van veiligheid en collectieve zelfredzaamheid) en anderzijds op de eigen situatie en deelname aan de maatschappij (participatie, zelfredzaamheid, financiële zelfredzaamheid en de mate van eenzaamheid). Beproefde en gevalideerde vragen in de enquête vormen de basis voor het berekenen van scores voor deze zeven pijlers, die samen de score voor sociale kracht bepalen. Let wel: de scores zijn geen rapportcijfers, maar scores. Door de uitkomsten om te rekenen naar scores worden ijkpunten vastgelegd en zijn benchmarks mogelijk tussen gemeenten, tussen kernen en wijken of buurten, maar ook in de tijd. Met de achterliggende informatie kunnen de scores worden geduid en verklaard.

De 7 pijlers van sociale kracht gedefinieerd

Zelfredzaamheid

Participatie

Mate van
eenzaamheid

Financiële
zelfredzaamheid

Collectieve
zelfredzaamheid

Leefbaarheid

Veiligheid

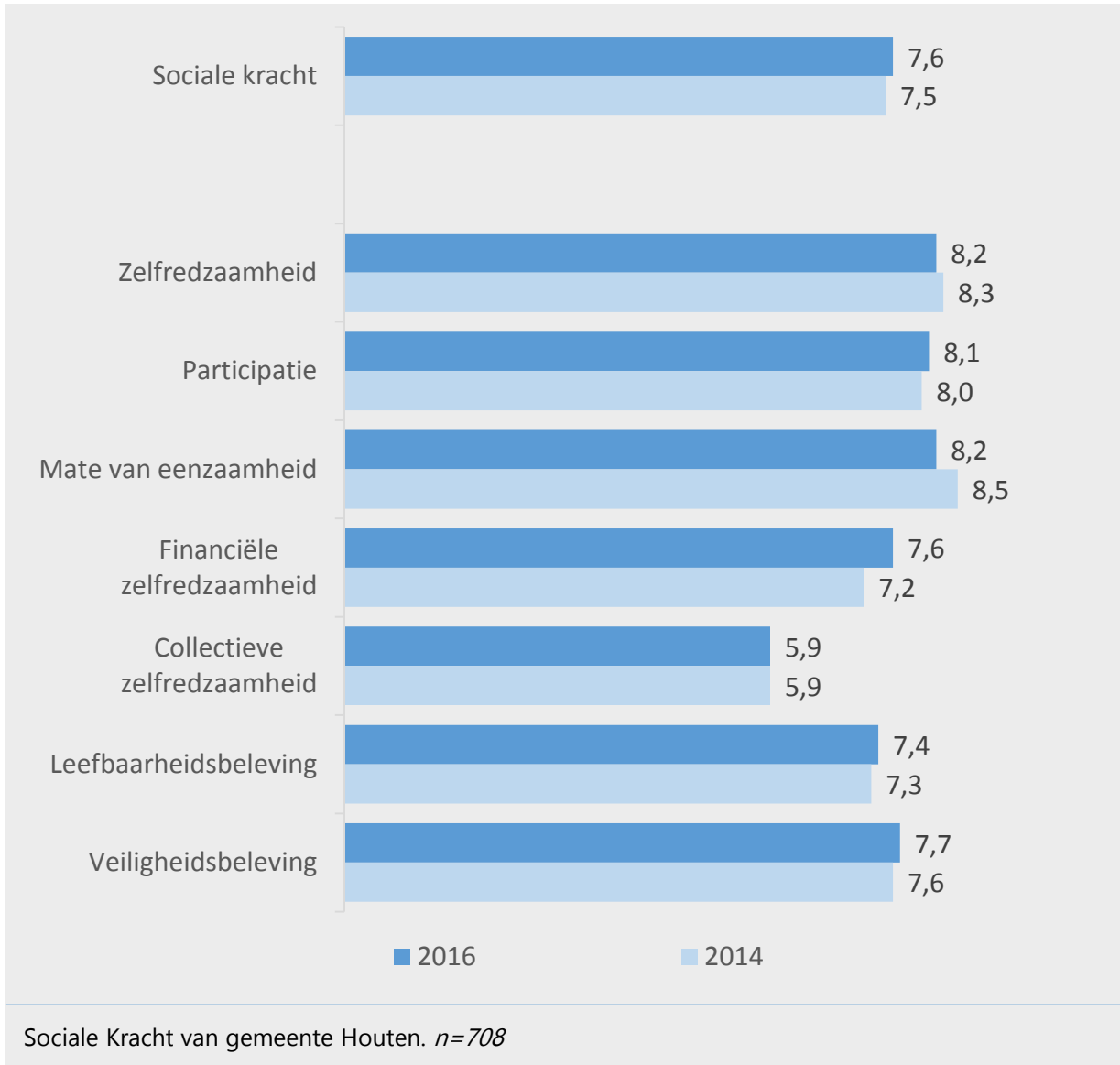

Persoonlijke kenmerken

- **Zelfredzaamheid** is het vermogen van mensen om zichzelf te redden in geval van voortdurende veranderingen en gevolgen van een (chronische) ziekte, beperking of tegenslag, op alle levensterreinen. Zelfredzaamheid valt uiteen in het zich kunnen redden in het dagelijks leven (bijv. bij algemene dagelijkse levensverrichtingen zoals aankleden, opvoeding, bewegen en sociale contacten), het zelforganiserend vermogen (zelf hulp inschakelen, zelfregie) en de weerbaarheid (aanpassingsvermogen en veerkracht).
- **Participatie** heeft betrekking op de mate waarin iemand deelneemt aan de samenleving en aan het maatschappelijk leven. In kaart wordt gebracht hoe het sociale leven er uit ziet en wat de maatschappelijke betrokkenheid en inzet is van burgers. Bij participatie gaat het om wel of geen werk, re-integratie en opleiding, doen van mantelzorg of vrijwilligerswerk en de betrokkenheid bij het verenigingsleven en deelname aan activiteiten.
- **Mate van eenzaamheid** wordt bepaald door een aantal uitspraken over het gevoel van eenzaamheid en het hebben van een al dan niet beperkt sociaal netwerk.
- **Financiële zelfredzaamheid** zegt iets over de financiële draagkracht en –last van mensen. Dit is een belangrijke indicator voor de mogelijkheden of capaciteiten van een individu of van buurtbewoners tezamen. Aspecten van sociaal economische status zijn inkomen en opleidingsniveau, type woning, maar uiteindelijk wordt dit bepaald door de vraag of men wel of niet kan rondkomen met het huishoudinkomen.

Wijkgerichte indicatoren

- **Collectieve zelfredzaamheid** gaat over de samenhang of cohesie in de buurt en de bereidheid om zich in te zetten voor de buurt. Collectieve zelfredzaamheid is van belang voor het aanpakken en tegengaan van buurtverval. Het vormt een aanknopingspunt voor de ontwikkeling van buurten. Bij collectieve zelfredzaamheid kan een onderscheid worden gemaakt in sociale cohesie en informele sociale controle, ofwel de bereidheid tot ingrijpen en de feitelijke inzet voor de buurt.
- **Leefbaarheidsbeleving** heeft betrekking op de kwaliteit van wijken in termen van fijn leven in de wijk en een prettige buurt om in te wonen. Het gaat vooral om de leef- en woonomgeving van mensen, inclusief de voorzieningen in de buurt. Aspecten van leefbaarheid zijn: de aanwezigheid van voorzieningen, het onderhoud (en verloedering) van de openbare ruimte en de beleving van de woonomgeving.
- **Veiligheidsbeleving** is ook een indicator die iets zegt over de kwaliteit van wijken. In relatie tot sociale kracht gaat het hierbij vooral om de beleving van veiligheid. De score voor de veiligheidsbeleving wordt bepaald door de veiligheidsbeleving en de mate waarin sociale overlast wordt ervaren.

Op basis van de beantwoorde vragen en de onderliggende indicatoren voor de 7 pijlers: participatie, zelfredzaamheid, collectieve zelfredzaamheid, financiële zelfredzaamheid, mate van eenzaamheid, leefbaarheids- en veiligheidsbeleving is de indicator voor de sociale kracht berekend. In 2016 komt de score voor de gemeente Houten op 7,6. Uit de benchmarkrapportage van de U10 blijkt op basis van de cijfers van 2014 dat Houten binnen de regio gemiddeld scoort (regiogemiddelde 7,5).

Het cijfer heeft vooral een relatieve waarde en dat geldt ook voor de scores voor de onderliggende pijlers. De hoogste scores zijn voor zelfredzaamheid (8,2) en (beperkte) mate van eenzaamheid. Collectieve zelfredzaamheid (5,9) laat in verhouding de laagste score zien. De verschillen met 2014 zijn klein, hetgeen betekent dat de situatie op hoofdlijnen onveranderd is gebleven. Afgaande op de cijfers lijkt er wel sprake van een verbetering van de financiële zelfredzaamheid en ook van een lichte toename van de mate van eenzaamheid.

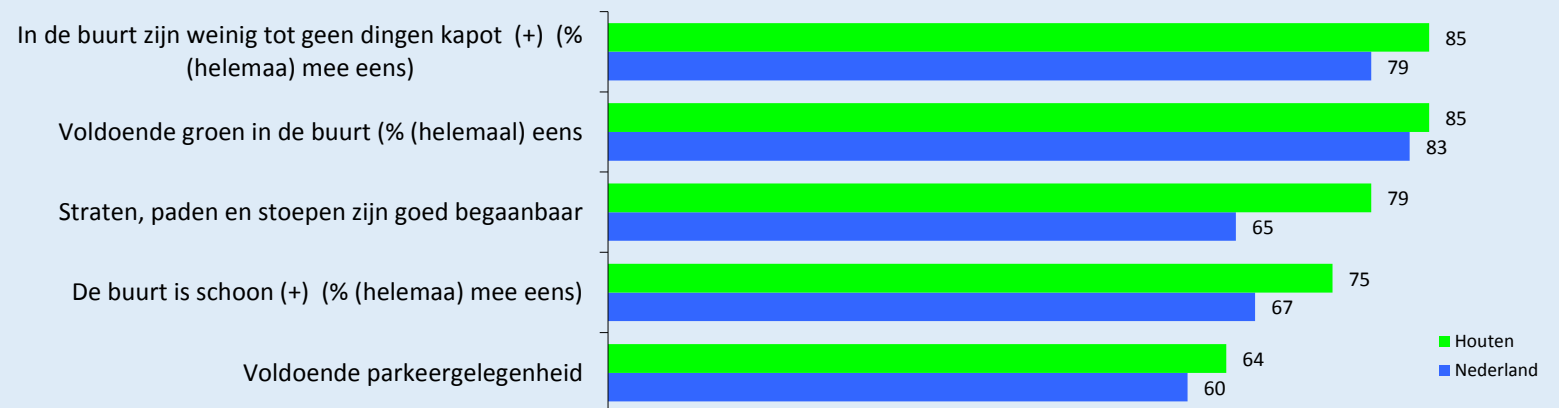

Positie te midden van andere gemeenten

Aan de hand van benchmarkcijfers van KING (Waar staat je gemeente) kan een aantal conclusies worden getrokken over hoe Houten het doet ten opzichte van andere gemeenten. De belangrijkste staan hieronder. Hier en daar wordt - daar waar inzichten aanvullend zijn - ook gerefereerd aan uitkomsten binnen de U10 (Regionale meting Monitor Sociale Kracht).

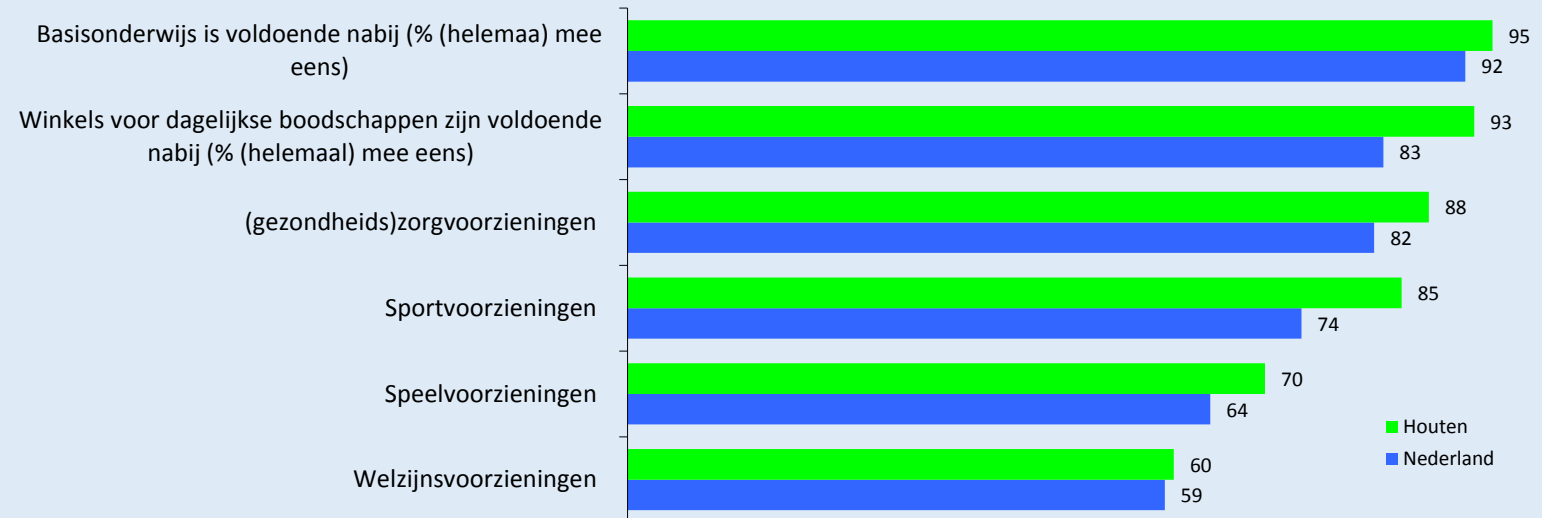
Wonen en voorzieningen

- Het rapportcijfer voor de woon- en leefomgeving (prettig wonen in de buurt) ligt in Houten boven het gemiddelde cijfer (8,3 tegenover 7,9 gemiddeld). Dit is bovendien verbeterd ten opzichte van 2014 (8,1). Houtenaren zijn vergeleken met Nederland positiever over het onderhoud en het uiterlijk van hun buurt (schoon en heel). Binnen de U10 blijkt Houten tot de beste gemeenten te behoren als het gaat om het woonklimaat.

Wonen en voorzieningen (vervolg)

- Ook wat voorzieningen betreft scoort Houten bovengemiddeld. Dit geldt vooral voor de nabijheid van winkels voor dagelijkse boodschappen (93%), (gezondheids)zorgvoorzieningen (88% tevreden) en sportvoorzieningen (85% tevreden). De tevredenheid met de welzijnsvoorzieningen (60%) is wel afgenomen ten opzichte van 2014 (66%). Houten ligt in 2016 nog net nog boven het Nederlands gemiddelde (59%), maar beneden het U10 gemiddelde (63%).

(Sociale) inzet

- Als het gaat om buurtbewoners die voor elkaar klaar staan (55%) en burenhulp (61%), valt op dat Houten beneden gemiddeld scoort (landelijk respectievelijk 62% en 67%). Wel is sprake van verbetering ten opzichte van twee jaar geleden. Het lijkt erop dat het beroep dat gemeente (en het Rijk) in dit kader doet op haar inwoners, effect begint te sorteren. Men lijkt zich meer bewust te worden van de noodzaak van het maatschappelijk beroep dat in deze wordt gedaan op henzelf. Dat dit nodig is blijkt ook uit de U10 monitor Sociale Kracht. Het aantal inwoners dat aangeeft op anderen te kunnen terugvallen, ligt in Houten lager dan elders. Daarbij komt dat de sociale cohesie binnen de Houtense buurten afneemt. Bij Houtense gezinnen met kinderen is het onderlinge netwerk intenser.

Ongeveer 2% van de Houtenaren heeft niemand om op terug te vallen (niet op familie, niet op vrienden én niet op buurtgenoten). Onder de mensen die problemen ervaren in het dagelijks leven (met o.a. boodschappen doen, huishoudelijke taken, administratie, bewegen, dagelijkse activiteiten, opvoeding van kinderen, lichamelijke gezondheid, psychische gezondheid en sociale contacten) is dat aandeel hoger: 7%. De meest kwetsbaren als het gaat om zelfredzaamheid zijn alleenstaande ouders en ouderen. Ook is de zelfredzaamheid lager onder lager opgeleiden. Een matige zelfredzaamheid kan gepaard gaan met eenzaamheid. In Houten heeft 7% van de bevolking te kampen met eenzaamheid. De eenzaamheid in Houten lijkt toe te nemen.

(Sociale) inzet (vervolg)

Ondanks dat Houtenaren relatief minder oog lijken te hebben voor buurtgenoten, ontbreekt het op zich niet aan inzet voor de Houtense samenleving. Op het gebied van vrijwilligerswerk scoort Houten in 2016 bovengemiddeld met 46% (Nederland 44%). Het aandeel inwoners dat zich jaarlijks inzet voor de eigen buurt als het gaat om leefbaarheid en veiligheid, ligt in Houten met ruim 60% boven het gemiddelde van de U10. Echter als het gaat om het aandeel inwoners dat zich intensief inzet voor de leefbaarheid en veiligheid, dan blijft Houten met 6% achter bij het landelijk beeld (12%).

Veiligheid

- Inwoners van Houten voelen zich veiliger in hun buurt dan gemiddeld in Nederland (95% tegenover 88% gemiddeld). Houtenaren kennen aan de veiligheid in hun eigen buurt dan ook een rapportcijfer 8,0 toe (in 2014 was dat 7,8). Er doet zich ook minder overlast voor van buurtbewoners (Houten 4%, Nederland 7%)

Relatie gemeente-inwoners

- Als het gaat om de relatie tussen lokale overheid en inwoners valt in veel Nederlandse gemeenten nog veel te winnen. In de praktijk blijkt de afstand tussen de lokale overheid, politiek en haar inwoners best groot. Veel mensen hebben in hun dagelijks leven nauwelijks met de gemeente van doen en zijn slecht op de hoogte.
- Dit gezegd hebbende scoort Houten bovengemiddeld wat betreft de relatie tussen gemeente en inwoners. Houten scoort met name relatief hoog op gebied van het ondersteunen van buurtinitiatieven (bijv. de Wakkere Akker) en het doen van een beroep op buurtbewoners om zelf een bijdrage te leveren aan leefbaarheid (voorbeelden: inwoners worden betrokken bij de keuze om bijvoorbeeld een brug te vervangen). Toch valt er ook in Houten nog veel te verbeteren o.a. in het flexibel opstellen naar inwoners toe.

Dienstverlening

- De gemeentelijke dienstverlening scoort een 7,0. Dit is ruim voldoende en meer dan gemiddeld (6,7). Zoomen we echter in op hostmanship dan scoort Houten beneden gemiddeld met een 6,3. Hoe kan dat? Het gaat bij hostmanship om de dienstverlening vanuit het perspectief van de klant waarbij deze het gevoel gegeven wordt echt welkom te zijn. Het lijkt erop dat inwoners weliswaar vriendelijk en snel worden geholpen met hetgeen zij (aan)vragen, maar dat er nog te weinig echt sprake is van een pro-actieve houding. Er valt nog te winnen bij het echt inleven in de klant waarbij er waar mogelijk meer wordt geleverd (oplossingsgericht) dan in eerste instantie gevraagd. In die zin wordt de klant nog te weinig 'blij verrast'.

